Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA DŽERARDA HOGANA [*GERARD HOGAN*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 23. septembrī [1]

Lieta C-433/20

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

pret

Strato AG

(*Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesību aktu tuvināšana – Autortiesības un blakustiesības – Direktīva 2001/29/EK – 2. pants – Reproducēšanas tiesības – 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts – Izņēmums attiecībā uz privātu kopēšanu – Trešām personām piederoši serveri, kas ir pieejami fiziskām personām privātai lietošanai – Mākoņdatošanas pakalpojuma sniegšana – Termina "uz jebkura materiāla" interpretācija – Taisnīga atlīdzība

I. Ievads

1. Komerciālo fotokopētāju ienākšana 1950. gadu beigās droši vien bija vien pirmais solis tehnoloģiju attīstībā, kas sašķobīja tradicionālo izpratni par autortiesībām un blakustiesībām un it īpaši par izņēmumiem no šīm tiesībām un to ierobežojumiem. Fotokopētāja parādīšanās nozīmēja, ka autortiesību materiālu var viegli reproducēt tādā veidā, ka policija to praktiski nevar atklāt. Digitālā revolūcija, kas turpinās kopš interneta un globālā tīmekļa parādīšanās 20. gs. 90. gadu sākumā, šo tradicionālo izpratni ir sašķobījusi vēl vairāk.

2. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir cits šīs jaunās problēmas aspekts. Vai fiziskai personai, kurai likumīgi pieder ar autortiesībām aizsargāts materiāls, ir tiesības izgatavot šā materiāla kopiju tikai privātiem mērķiem un par samaksu to uzglabāt komerciālajā serverī, izmantojot mākoņdatošanas tehnoloģijas, un, ja atbilde ir apstiprinoša, cik par to, iespējams, ir jāmaksā autortiesību īpašniekam? Tāds būtībā ir jautājums, ko šajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir izvirzījusi *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija), kas Eiropas Savienības Tiesas kancelejā reģistrēts 2020. gada 15. septembrī. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā [2].

[1] Oriģinālvaloda – angļu.

[2] OV 2001, L 167, 10. lpp.

3. Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH* (turpmāk tekstā – "*Austro-Mechana*"), autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju, no vienas puses, un *Strato AG* (turpmāk tekstā – "*Strato*"), Vācijā reģistrētu sabiedrību, kura sniedz datu glabāšanas mākoņdatošanas platformā pakalpojumu, no otras puses. Iesniedzējtiesā skatītā lieta skar jautājumu, vai *Strato* ir jāmaksā atlīdzība par reproducēšanas tiesību izmantošanu saistībā ar glabātuves ietilpību mākoņdatošanas platformā, ko tā Austrijā ir sniegusi fiziskām personām privātai lietošanai.

4. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu sniedz Tiesai iespēju izskatīt jautājumu par kopēšanu, ko digitālā vidē fiziskas personas veic privātai lietošanai, un konkrētāk – par tāda satura reproducēšanu vai uzglabāšanu mākoņdatošanas platformā[3], kas ir aizsargāts ar autortiesībām.

5. Svarīgi ir uzsvērt, ka gadījumos, ja ekskluzīvajām reproducēšanas tiesībām, kas noteiktas Direktīvas 2001/29 2. pantā, dalībvalsts saskaņā ar šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu ir pieņēmusi "privātās kopēšanas" izņēmumu, šāda kopēšana tad ir likumīga *ar nosacījumu*, ka tiesību subjekts saņem taisnīgu atlīdzību. Protams, ja attiecīgā dalībvalsts neizmanto 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto atbrīvojumu, šāda autortiesību materiāla reproducēšana bez autortiesību īpašnieka atļaujas būtu acīmredzami nelikumīga, jo tā būtu pretrunā 2. pantam[4].

6. Šajā lietā Tiesai tiek lūgts, pirmkārt, izvērtēt, vai un attiecīgā gadījumā kādā mērā izņēmums saistībā ar kopēšanu personiskai lietošanai attiecas arī uz reproducēšanu mākoņdatošanas platformā, ko fiziskas personas veic ar autortiesībām aizsargāta satura privātai lietošanai. Gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka izņēmums saistībā ar kopēšanu privātai lietošanai ir piemērojams arī attiecībā uz šādu reproducēšanu, Tiesai būtu jāpārbauda, kāda "taisnīga atlīdzība" (attiecīgā gadījumā) saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta noteikumiem pienāktos tiesību subjektiem saistībā ar glabāšanu mākoņdatošanas platformā, ko interneta pakalpojumu sniedzēji nodod fizisku personu rīcībā privātai lietošanai.

7. It īpaši, ņemot vērā, ka var gadīties, ka fiziskas personas jau ir samaksājušas nodevu, iegādājoties ierīces, datu nesējus vai iekārtas, piemēram, viedtālruņus, planšetdatorus vai datorus[5], kas ļauj uzglabāt un tātad reproducēt ar autortiesībām aizsargātu saturu mākoņdatošanas platformā, un tādējādi tiesību īpašniekiem tiek nodrošināta (taisnīga) atlīdzība par kopēšanas dēļ tām nodarīto kaitējumu, rodas jautājums, vai interneta pakalpojumu

[3] Aprakstu par mākoņdatošanu skat. ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumos lietā *VCAST* (C-265/16, EU:C:2017:649, 1.–3. punkts). Jēdziena "mākoņdatošana" būtību 2011. gada septembrī ASV Nacionālais standartu un tehnoloģiju institūts (*US National Institute of Standards and Technology* (*NIST*)) definēja šādi – "modelis, kas ļauj, izmantojot tīklu, no jebkuras vietas ērti un pēc pieprasījuma piekļūt visiem kopīgotiem informātikas resursiem (piemēram, tīkliem, serveriem, glabātuvei, lietojumprogrammām un pakalpojumiem), kurus var ātri rezervēt un atbrīvot ar minimāliem pārvaldības pasākumiem vai pakalpojumu sniedzēja mijiedarbību. [..]" Pieejams https://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/Legacy/SP/nistspecialpublication800-145.pdf. Šīs definīcijas autori norādīja, ka "mākoņdatošana ir jaunā paradigma". Šķiet, terminiem "mākoņdatošana" un "mākoņpakalpojumi" vēl nav universāli atzītas *juridiskas* definīcijas. Tas noteikti ir tādēļ, ka šī tehnoloģija un ar to saistītie pakalpojumi ir visuresoši un strauji attīstās. Es savukārt uzskatu, ka jēdzienu "glabāšana mākonī" ir plaši aprakstījuši *Michael Muchmore* un *Jill Duffy* savā rakstā *The Best Cloud Storage and File-Sharing Services for 2021*, proti, ka tā ir "jūsu datņu glabāšana nevis jūsu datora cietajā diskā, bet citviet, parasti pakalpojuma sniedzēja serveros. Kā reiz izteicies kāds tehnoloģiju eksperts: "Tas nav mākonis. Tas ir tikai kādam citam piederošs dators." Uzglabājot datus mākonī, jūs varat piekļūt šīm datnēm, izmantojot internetu". Pieejams: https://www.pcmag.com/picks/the-best-cloud-storage-and-file-sharing-services.

[4] Ja vien nav piemērojams kāds cits no Direktīvas 2001/29 5. pantā paredzētajiem izņēmumiem vai ierobežojumiem.

[5] Agrāk izraudzītie datu nesēji bija taustāmi "tukši" datu glabāšanas izstrādājumi, piemēram, audio un videokasetes, pēc tam *CD* un *DVD* un nesenāk – *USB* zibatmiņas. Arī šodien tādas ierīces kā datori, viedtālruņi un ārējie cietie diski tiek izmantoti līdztekus datu uzglabāšanas pakalpojumiem mākoņdatošanas platformā.

sniedzējiem, kas dara pieejamu tā paša satura glabāšanu mākoņdatošanas platformā, būtu jāmaksā (papildu) nodeva, kas būtu Direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā prasītā "taisnīgā atlīdzība".

8. Lai sāktu izskatīt šos jautājumus, vispirms tomēr ir jānosaka atbilstošās tiesību normas, kas piemērojamas šajā lietā.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Direktīva 2001/29

9. Direktīvas 2001/29 2., 5., 9., 10., 31., 32., 35., 38. un 44. apsvērums ir formulēts šādi:

"(2) Eiropadomes 1994. gada 24. un 25. jūnija sanāksmē Korfu tika uzsvērta vajadzība izveidot vispārēju un elastīgu tiesisku regulējumu Kopienas līmenī, lai veicinātu informācijas sabiedrības attīstību Eiropā. Šim nolūkam *inter alia* vajadzīgs jaunu produktu un pakalpojumu iekšējais tirgus. Lai nodrošinātu minēto reglamentējošo noteikumu sistēmu, svarīgi Kopienas tiesību akti jau ir pieņemti vai arī notiek to pieņemšana. Šajā sakarā autortiesības un blakustiesības ieņem nozīmīgu vietu, jo tās aizsargā un stimulē jaunu produktu un pakalpojumu attīstību un tirdzniecību, kā arī to radošā satura tapšanu un izmantošanu.

[..]

(5) Tehnoloģijai attīstoties, jaunrades, ražošanas un izmantošanas iespējas ir palielinājušās un kļuvušas daudzveidīgākas. Kaut arī nav vajadzīgas jaunas intelektuālā īpašuma aizsardzības koncepcijas, būtu jāpielāgo un jāpapildina esošie tiesību akti attiecībā uz autortiesībām un blakustiesībām, lai tie pienācīgi atbilstu ekonomiskajam stāvoklim, piemēram, jauniem izmantošanas veidiem.

[..]

(9) Autortiesību un blakustiesību saskaņošanas pamatā jābūt augstam aizsardzības līmenim, jo šīm tiesībām ir izšķiroša nozīme intelektuālajā jaunradē. To aizsardzība palīdz nodrošināt jaunrades uzturēšanu un attīstību autoru, izpildītāju, producentu, patērētāju, kultūras, rūpniecības un visas sabiedrības interesēs. Tāpēc intelektuālais īpašums ir atzīts par īpašuma neatņemamu sastāvdaļu.

(10) Lai autori vai izpildītāji varētu turpināt savu radošo un mākslinieciško darbību, viņiem jāsaņem atbilstīga atlīdzība par viņu darbu izmantošanu, bet producentiem tā jāsaņem, lai varētu finansēt šo darbību. [..]

[..]

(31) Jāsaglabā taisnīgs līdzsvars starp dažādu kategoriju tiesību subjektu tiesībām un interesēm un dažādu kategoriju tiesību subjektu un aizsargātu tiesību objektu izmantotāju tiesībām un interesēm. [..]

(32) Šī direktīva paredz izsmeļošu izņēmumu un ierobežojumu uzskaitījumu attiecībā uz reproducēšanas tiesībām un tiesībām uz izziņošanu. Daži izņēmumi vai ierobežojumi vajadzības gadījumā attiecas tikai uz reproducēšanas tiesībām. Minētajā uzskaitījumā ņemtas vērā dalībvalstu atšķirīgās tiesību tradīcijas, vienlaikus tiecoties nodrošināt funkcionējošu iekšējo tirgu. Dalībvalstīm būtu saskanīgāk jāpiemēro minētie izņēmumi un ierobežojumi, ko novērtēs, nākotnē pārskatot īstenojamos tiesību aktus.

[..]

(35) Dažos izņēmumu vai ierobežojumu gadījumos tiesību subjektiem būtu jāsaņem taisnīga atlīdzība, ar ko tiem pienācīgi atlīdzina par viņu aizsargāto darbu vai cita tiesību objekta izmantošanu. Nosakot attiecīgās taisnīgās atlīdzības veidu, sīku procedūru un iespējamo apjomu, būtu jāņem vērā īpašie apstākļi katrā gadījumā. Novērtējot attiecīgos apstākļus, noderīgs kritērijs būtu iespējamais kaitējums, ko attiecīgā darbība nodara tiesību subjektiem. Gadījumos, kad tiesību subjekti jau ir saņēmuši samaksu kādā citā veidā, piemēram, kā daļu no maksas par licenci, īpašs vai atsevišķs maksājums var arī nepienākties. Nosakot taisnīgas atlīdzības apjomu, pilnībā būtu jāņem vērā šajā direktīvā minēto tehnoloģisko aizsardzības pasākumu izmantošanas pakāpe. Dažos gadījumos, ja tiesību subjekta aizskārums ir minimāls, maksājumu saistību var nebūt.

[..]

(38) Dalībvalstīm būtu jāļauj reproducēšanas tiesību izņēmumu vai ierobežojumu paredzēšana attiecībā uz audio, vizuāla un audiovizuāla materiāla reproducēšanu dažos veidos personiskai lietošanai, paredzot taisnīgu atlīdzību. Tas var ietvert atlīdzības shēmu ieviešanu vai turpināšanu, lai kompensētu tiesību subjekta aizskārumu. [..]

[..]

(44) Piemērojot šajā direktīvā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus, tie būtu jāīsteno saskaņā ar starptautiskajām saistībām. Minētos izņēmumus un ierobežojumus nedrīkst piemērot tā, ka tie skar tiesību subjekta likumīgās intereses vai ir pretrunā ar viņa darba vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu. Šādiem dalībvalstu paredzētajiem izņēmumiem vai ierobežojumiem jo īpaši būtu pienācīgi jāatspoguļo lielāka ekonomiskā ietekme, kādu šie izņēmumi vai ierobežojumi varētu atstāt jaunajā elektroniskajā vidē. Tāpēc attiecībā uz autortiesību darbu un cita tiesību objekta dažiem jauniem izmantošanas veidiem dažu izņēmumu vai ierobežojumu darbības jomu varētu ierobežot vēl vairāk."

10. Direktīvas 2001/29 2. pantā "Reproducēšanas tiesības" ir noteikts:

"Dalībvalstis paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji:

a) autoriem – attiecībā uz viņu darbiem;

b) izpildītājiem – attiecībā uz viņu sniegto priekšnesumu fiksēšanu;

c) skaņu ierakstu producentiem – attiecībā uz viņu ierakstītajiem skaņu ierakstiem;

d) filmu pirmo fiksāciju producentiem – attiecībā uz viņu uzņemto filmu oriģināliem un kopijām;

e) raidorganizācijām – attiecībā uz šo organizāciju raidījumu fiksēšanu neatkarīgi no tā, vai raidījumus translē pa vadiem vai bez tiem, to skaitā pa kabeļiem vai ar satelīta palīdzību."

11. Direktīvas 2001/29 3. pantā "Tiesības uz darbu izziņošanu un tiesības uz cita tiesību objekta publiskošanu" ir noteikts:

"1. Dalībvalstis autoriem piešķir ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt savu darbu izziņošanu, izmantojot vadus vai neizmantojot tos, tajā skaitā savu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā.

2. Dalībvalstis paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt publiskošanu, izmantojot vai neizmantojot vadus, tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā:

a) izpildītājiem – attiecībā uz viņu sniegto priekšnesumu fiksēšanu;

b) skaņu ierakstu producentiem – attiecībā uz viņu ierakstītajiem skaņu ierakstiem;

c) filmu pirmo fiksāciju producentiem – attiecībā uz viņu uzņemto filmu oriģināliem un kopijām;

d) raidorganizācijām – attiecībā uz šo organizāciju raidījumu fiksēšanu neatkarīgi no tā, vai raidījumus translē pa vadiem vai bez tiem, to skaitā pa kabeļiem vai ar satelīta palīdzību.

3. Direktīvas 1. un 2. punktā minētās tiesības neizbeidzas līdz ar šajā pantā minēto izziņošanu vai publiskošanu."

12. Direktīvas 2001/29 5. panta "Izņēmumi un ierobežojumi" 2. punkta b) apakšpunktā ir noteikts:

"Dalībvalstis var paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. pantā minētajām reproducēšanas tiesībām šādos gadījumos:

[..]

b) reproducēšana uz jebkura materiāla, ko personiskai lietošanai veic privātpersona ar mērķi, kurš ne netieši, ne tieši nav komerciāls, ar nosacījumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību, kurā ņemta vērā 6. pantā minēto tehnoloģisko pasākumu piemērošana vai nepiemērošana attiecīgajam darbam vai tiesību objektam."

13. Minētās direktīvas 5. panta 5. punktā savukārt ir noteikts šādi:

"Šī panta 1., 2., 3. un 4. punktā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus piemēro tikai dažos īpašos gadījumos, kas nav pretrunā ar darba vai cita tiesību objekta parasto izmantošanu un nepamatoti neskar tiesību subjekta likumīgās intereses."

B. Austrijas Republikas tiesības

14. Austrijas *Urheberrechtsgesetz* (Likums par autortiesībām, turpmāk tekstā – "*UrhG*")[6] 42.b panta 1. punktā, redakcijā, kas bija piemērojama pamatlietā[7], ir noteikts:

"1. Ja, ņemot vērā darba [..] būtību, ir paredzams, ka šis darbs [..] tiks reproducēts, fiksējot to uz [..] datu nesējiem, personiskai vai privātai lietošanai, darba autoram ir tiesības saņemt pienācīgu atlīdzību (datu nesēju atlīdzība), ja jebkāda veida datu nesēji, kas ir piemēroti šādai reproducēšanai, valsts teritorijā tiek laisti tirgū tirdzniecības nolūkā."

III. Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

15. *Austro-Mechana* ir autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas savā vārdā, taču to personu interesēs un uz to personu rēķina, kuri ir tiesību subjekti, fiduciāra statusā aizsargā mūzikas darbu (ar vai bez teksta) izmantošanas tiesības un tiesības uz atlīdzību. Kolektīvās pārvaldības organizācijas, piemēram, *Austro-Mechana*, aizsargā intereses, tostarp *UrhG* 42.b panta 1. punktā noteiktās likumiskās tiesības uz atlīdzību, proti, tiesības uz datu nesēju atlīdzību.

16. *Austro-Mechana* cēla *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesa, Austrija) prasību pret *Strato*, Vācijā reģistrētu sabiedrību, kura sniedz pakalpojumu ar nosaukumu *HiDrive*. Saskaņā ar attiecīgā pakalpojumu sniedzēja aprakstu tā ir "virtuāla mākoņdatošanas platforma datu glabāšanai, kas strādā tik ātri un var tikt izmantota tik vienkārši kā (ārējs) cietais disks". *Strato* apgalvo, ka tās datu glabāšanas risinājums "nodrošina pietiekamu telpu, lai vienuviet uzglabātu fotogrāfijas, mūziku un filmas".

17. *Austro-Mechana* lūdza izdot rīkojumu, kas ļautu izrakstīt rēķinu un pēc tam saņemt maksājumu kā datu nesēju atlīdzību, kas *Strato* esot jāmaksā saskaņā ar *UrhG* 42.b panta 1. punktu par tiesībām izmantot datu nesējus reproducēšanai. Tā apgalvo – ņemot vērā, ka *UrhG* 42.b panta 1. punktā lietotais formulējums apzināti ietverts vispārīgos terminos, datu nesēju atlīdzība ir jāmaksā arī tad, ja jebkāda veida datu nesēji – neatkarīgi no veida un formas – tirdzniecības nolūkā "tiek laisti tirgū" valsts teritorijā, tostarp situācijās, kas paredz glabāšanas telpas nodrošināšanu mākoņdatošanas platformā. Tā norāda, ka aprakstošais formulējums "laist tirgū" neattiecoties uz fizisko izplatīšanu, bet gan apzināti ļaujot iekļaut visus procesus, kuru rezultātā lietotājiem valsts teritorijā ir dota pieeja glabāšanas telpai, kas izmantojama reproducēšanai (personiskām vai) privātām vajadzībām. Turklāt *UrhG* 42.b panta 3. punktā esot paskaidrots, ka nav nozīmes tam, vai tirgū laistais datu nesējs izveidots valsts teritorijā vai citās valstīs.

18. *Strato* apstrīdēja šo prasību. Tā apgalvoja, ka *UrhG* piemērojamajā redakcijā neesot paredzēta atlīdzība par mākoņpakalpojumiem un ka likumdevējs, zinot pieejamās tehniskās iespējas, apzināti esot izvēlējies neizmantot šo iespēju. *Strato* uzskata, ka mākoņpakalpojumi un fiziskie datu nesēji

[6] 1936. gada 9. aprīlis (*BGBI*. Nr. 111/1936).

[7] 2018. gada 16. augusts (*BGBI*. I Nr. 63/2018). Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka *Urheberrechtsgesetznovelle 1980* (jaunais 1980. gada Likums par autortiesībām), *BGBI*. Nr. 321/1980, Austrijas likumdevējs ir paredzējis tiesības pieprasīt atbilstīgu atlīdzību no visām personām, kuras valsts teritorijā tirdzniecības nolūkā laiž apgrozībā konkrētus reproducēšanai un glabāšanai paredzētus datu nesējus. Šis tiesiskais regulējums kopš tā laika ir pielāgots, lai tas atbilstu aktuālajai situācijai un ES tiesību prasībām, ar *Urheberrechts-Novelle 2015* (turpmāk tekstā – "*Urh-Nov*") [jauno 2015. gada Likumu par autortiesībām], *BGBI*. I Nr. 99/2015, ar kuru it īpaši datoru cietie diski kā "jebkāda veida datu nesēji" tika iekļauti šā likuma piemērošanas jomā.

neesot salīdzināmi. Neesot iespējams [*UrhG*] interpretēt tādējādi, ka tiek iekļauti mākoņpakalpojumi, jo datu nesēji netiekot laisti tirgū; glabāšanas telpa ir vienkārši darīta pieejama. *Strato* apgalvoja, ka Austrijā tā nepārdod un neiznomā fiziskus datu nesējus, bet tikai piedāvā tiešsaistes glabāšanas telpu Vācijā mitinātajos serveros. *Strato* arī norādīja, ka tā jau esot netieši samaksājusi autortiesību nodevu par saviem serveriem Vācijā (kā ražotāja/importētāja noteiktās cenas sastāvdaļu). Turklāt Austrijas lietotāji jau esot samaksājuši autortiesību nodevu par iekārtām, bez kurām saturu nemaz nevar augšupielādēt uz mākoņdatošanas platformu. Papildu maksas piemērošana datu nesēju atlīdzības veidā par uzglabāšanu mākoņdatošanas platformā, pēc *Strato* domām, nozīmētu pienākumu maksāt dubultu vai pat trīskāršu nodevu.

19. *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesa) prasību noraidīja. Būtībā tā nosprieda, ka autortiesību un blakustiesību subjektiem (turpmāk tekstā – "tiesību subjekti") ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzību gadījumos, kad datu nesēji (no valsts teritorijā vai ārvalstī esošas vietas) tiek laisti tirgū valsts teritorijā tirdzniecības nolūkā, ja aizsargājamais tiesību objekts pēc būtības ir tāds, ka, visticamāk, tiks reproducēts personiskai vai privātai lietošanai, saglabājot to datu nesējā (saskaņā ar *UrhG* 42. panta 2.–7. punktu atļautā veidā), proti, tas attiecas uz jebkāda veida datu nesējiem, kas ir piemēroti šādai reproducēšanai.

20. *Handelsgericht Wien* (Vīnes Komerctiesa) norādīja, ka *UrhG* 42.b panta 1. punktā, kurā ir skaidra atsauce uz "jebkāda veida datu nesējiem", ir ietverti iekšējie un ārējie datoru cietie diski. Tā arī norādīja, ka pastāv visdažādākie mākoņpakalpojumi. Sniedzot šādus pakalpojumus, būtībā tiek nodrošināts, ka lietotāja rīcībā ir konkrēta glabāšanas ietilpība, taču lietotājam netiek dotas tiesības saglabāt saturu konkrētā serverī vai konkrētos serveros, proti, lietotājs var vienīgi izmantot savu glabāšanas ietilpību "kaut kur [pakalpojuma sniedzēja] mākoņdatošanas platformā". Saskaņā ar minētās tiesas pausto, *Strato* tādējādi saviem klientiem nododot nevis datu nesējus, bet gan – kā pakalpojumu – glabāšanas ietilpību tiešsaistē. Tā norādīja, ka *Urh-Nov* projekta salīdzinošās pārbaudes procedūrā [8] tika izteikts skaidrs aicinājums ņemt vērā glabāšanu mākoņdatošanas platformā un šim nolūkam tika piedāvāts teksta formulējums. Tomēr likumdevējs apzināti izvēlējies neiekļaut šādu tiesību normu.

21. *Austro-Mechana* pārsūdzēja šo spriedumu iesniedzējtiesā. Iesniedzējtiesa uzskata, ka jautājums par to, vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts attiecas uz ar autortiesībām aizsargāta satura glabāšanu mākoņdatošanas platformā, neesot pilnīgi skaidrs. Šajā saistībā iesniedzējtiesa norāda, ka 2017. gada 29. novembra spriedumā *VCAST* (C-265/16, EU:C:2017:913) (turpmāk tekstā – "spriedums *VCAST*") Tiesa ir precizējusi, ka aizsargāta satura glabāšana mākoņdatošanas platformā ir pielīdzināma tiesībām, kuras var izmantot tikai pats autors.

22. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai jēdziens "uz jebkura materiāla" [Direktīvas 2001/29] 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir jāsaprot arī serveri, kas ir trešo personu īpašumā, kuras nodod fizisko personu (klientu) rīcībā privātai lietošanai (un nedz tiešu, nedz netiešu komerciālu mērķu nolūkā) šajos serveros glabāšanas telpu, ko klienti izmanto reproducēšanai, izmantojot saglabāšanu (*cloud computing*)?

[8] Pirms tam tas tika iesniegts Austrijas Parlamentā kā likumprojekts.

2) Ja tas tā ir: vai pirmajā jautājumā minētā tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka tā ir jāpiemēro valsts tiesiskajam regulējumam, atbilstoši kuram autoriem ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzību (datu nesēju atlīdzība):

– ja, ņemot vērā darba (darba, kas ir ticis pārraidīts, sabiedrībai nodota darba vai darba, kas ierakstīts uz komercnolūkā radīta datu nesēja) būtību, ir paredzams, ka šis darbs tiks reproducēts personiskai vai privātai lietošanai, saglabājot to uz "jebkāda veida datu nesēja, kas ir piemērots šādai reproducēšanai un valsts teritorijā tiek laists tirgū tirdzniecības nolūkā"; un

– ja šajā ziņā tiek izmantots pirmajā jautājumā aprakstītais saglabāšanas veids?"

IV. Tiesvedība Tiesā

23. Rakstveida apsvērumus iesniedza *Austro-Mechana*, *Strato*, Dānijas, Francijas, Nīderlandes un Austrijas valdības, kā arī Eiropas Komisija.

24. Tiesas sēdē, kas notika 2021. gada 7. jūlijā, visi sniedza mutvārdu apsvērumus, izņemot Dānijas valdību.

V. Analīze

A. Par pirmo jautājumu

25. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums saistībā ar kopēšanu personiskai lietošanai attiecas uz reproducēšanu, ko fiziskas personas veikušas personiskai lietošanai glabāšanas telpā (mākoņdatošanas platformā), kuru darījusi pieejamu vai nodrošinājusi trešā persona, kas ir interneta pakalpojumu sniedzēja. Šī tiesa būtībā jautā, vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertais jēdziens "reproducēšana uz jebkura materiāla" ietver reproducēšanu, pamatojoties uz mākoņdatošanas pakalpojumiem, ko sniedz trešā persona.

26. No Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka pirmais prejudiciālais jautājums ir radies tostarp tādēļ, ka *UrhG* 42.b panta 1. punktā ir izmantots termins "laišana tirgū valsts teritorijā". *Strato* gan iesniedzējtiesā, gan Tiesā ir norādījusi, ka Austrijas likumdevējs, izmantojot šo terminoloģiju, ir skaidri paredzējis ieviest tādu atlīdzības modeli tiesību subjektiem, kas vērsts tikai uz fizisku datu nesēju vai sagatavju tirdzniecību un tādējādi izslēdz mākoņdatošanas pakalpojumu izmantošanu, ko sniedz trešās personas [9].

[9] Vispirms vēlētos atzīmēt, ka, manuprāt, ar autortiesībām aizsargāta satura glabāšana mākoņdatošanas platformā ir šā satura reproducēšana. Dānijas valdība norādīja, ka "uzglabāšana mākoņdatošanas platformā notiek tādējādi, ka lietotājs no datu nesēja, kam ir interneta pieslēgums un iebūvēta atmiņa, piemēram, no viedtālruņa vai datora, nosūta paša izraudzīto saturu, lai to uzglabātu mākoņpakalpojuma serverī. *Šādi rīkojoties, lietotājs vienlaikus veic arī izraudzītā satura digitālo reproducēšanu, jo tagad tas tiek uzglabāts gan lietotāja datu nesējā, gan mākoņpakalpojuma serverī*. Pēc tam lietotājs var vai nu turēt saturu savā datu nesējā, vai arī to izdzēst, piemēram, lai atbrīvotu vietu savā datu nesējā, un tādējādi saturs parādās tikai mākoņpakalpojuma serverī. Lietotājs tad var piekļūt mākoņpakalpojuma serverī esošajam saturam no jebkuras ierīces, kuru var pieslēgt mākoņpakalpojumam un kas parasti ir kāda no paša lietotāja datu nesējiem, un ļoti bieži, visticamāk, kāda no datu nesējiem, kurus lietotājs sākotnēji izmantojis, lai iestatītu glabāšanu mākoņdatošanas platformā." Mans izcēlums.

27. Šķiet, ka no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu arī izriet, ka iesniedzējtiesa vēlas saņemt skaidrojumus par spriedumu *VCAST* un it īpaši, kādā apmērā šo spriedumu var piemērot faktiem un strīdam pamatlietā.

28. Jāatzīmē, ka atšķirībā no Direktīvas 2001/29 5. panta 1. punktā paredzētā izņēmuma, kas būtībā ir obligāts, šīs direktīvas 5. panta 2. un 3. punktā paredzētie izņēmumi vai ierobežojumi attiecībā uz reproducēšanas tiesībām dalībvalstīm ir tikai fakultatīvi [10].

29. Secinājumos apvienotajās lietās *VG Wort* (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:34, 35.–37. punkts) ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*] norādīja, ka izņēmumu vai ierobežojumu fakultatīvais raksturs piešķir dalībvalstīm zināmu rīcības brīvību šajā jomā. Tādējādi tā uzskatīja, ka dalībvalsts var ieviest pasākumu, kas nepārsniedz attiecīgos noteikumus. Piemēram, ģenerāladvokāte E. Šarpstone uzskatīja, ka dalībvalsts, pamatojoties uz Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu, drīkst noteikt izņēmumu attiecībā uz reprodukcijām, kuras izgatavojusi fiziska persona, vienīgi tad, ja tās ir izgatavotas uz papīra un vienīgi personīgai lietošanai studiju nolūkā, jo šā izņēmuma apjoms būtu šaurāks, bet joprojām pilnīgi ietverts pieļautajā apjomā.

30. Tomēr ir jānorāda, ka vēlāk 2015. gada 5. marta spriedumā *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 33. punkts) Tiesa precizēja, ka dalībvalstis nevar paredzēt sīki izstrādātus taisnīgas atlīdzības noteikumus, kas radītu *nepamatotu* nevienlīdzīgu attieksmi starp dažādām tādu saimnieciskās darbības subjektu kategorijām, kuri tirgo ar privātās kopēšanas izņēmumu salīdzināmas preces, vai starp dažādām aizsargāto tiesību objektu lietotāju kategorijām.

31. Es uzskatu, ka tāda pati pieeja būtu piemērojama pakalpojumiem. Vispārīgāk var teikt – pat ja dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība [11] attiecībā uz to, kādā veidā tās izmanto 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu savos tiesību aktos, tās tomēr nevar šajā nolūkā tos pieņemt pretēji vai kā citāti pretrunā pašas Direktīvas 2001/29 pamatā esošajam mērķim [12]. Piemēram, būtu svarīgi uzsvērt, ka dalībvalstīm, kas izvēlas izmantot 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu, tas ir jādara tehnoloģiski neitrāli [13].

32. Tātad šajā lietā runa drīzāk ir par Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta faktisko *piemērošanas jomu*, nevis par to, *kādā mērā* dalībvalsts, transponējot šo tiesību normu valsts tiesībās, var ierobežot tās piemērošanas jomu, piemērojot nodevu par privātu kopēšanu, varbūt pat nepamatoti, tikai noteiktām precēm vai pakalpojumiem. Šeit Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta formulējums ir visai skaidrs: Dalībvalstis *var* paredzēt izņēmumus vai ierobežojumus 2. pantā minētajām *reproducēšanas tiesībām*

[10] 2014. gada 10. aprīļa spriedumā *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 21. punkts) Tiesa ir precizējusi, ka saskaņā ar Direktīvas 2001/29 2. pantu dalībvalstis piešķir autoriem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu viņu darbu reproducēšanu ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā, pilnībā vai daļēji, bet tajā pašā laikā atstāj dalībvalstīm *iespēju* atbilstoši šīs pašas direktīvas 5. panta 2. punktam paredzēt šo tiesību izņēmumus un ierobežojumus.

[11] Spriedums, 2015. gada 5. marts, *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

[12] Skat. arī Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktu.

[13] Tehnoloģiskās neitralitātes princips prasa, lai Direktīvas 2001/29 tiesību normu interpretācija neierobežotu inovāciju un tehnikas progresu. Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2021. gada 15. aprīlis, *Eutelsat* (C-515/19, EU:C:2021:273, 48. punkts).

attiecībā uz reproducēšanu *uz jebkura materiāla*, ko personiskai lietošanai veic privātpersona [14] ar mērķi, kurš ne netieši, ne tieši nav komerciāls, ar nosacījumu, ka tiesību subjekti saņem taisnīgu atlīdzību [15].

33. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru tādas tiesību normas kā Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts, ar kurām ir izdarīta atkāpe no šīs direktīvas 2. pantā paredzētajām reproducēšanas tiesībām, ir jāinterpretē šauri un to nevar interpretēt tā, lai tiktu aptverti gadījumi ārpus tajā skaidri paredzētajiem gadījumiem [16]. Tiesa ir arī nospriedusi, ka kopēšana, ko veic fiziskas personas privātpersonu statusā, ir jāuzskata par rīcību, kas var radīt kaitējumu attiecīgajam tiesību subjektam, ja tā tiek veikta, iepriekš nelūdzot šā tiesību subjekta atļauju [17]. Turklāt Tiesa ir nospriedusi – lai gan Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāsaprot tādējādi, ka privātās kopēšanas izņēmums katrā ziņā liedz tiesību īpašniekam atsaukties uz savām ekskluzīvajām tiesībām ļaut vai aizliegt reproducēšanu attiecībā pret personām, kas veic tā darbu kopēšanu privātai lietošanai, tomēr šī tiesību norma nav jāsaprot tādējādi, ka papildus šim tieši noteiktajam ierobežojumam autortiesību īpašniekiem ir noteikts pienākums neiebilst pret viņu tiesību pārkāpumiem, kas var tikt izdarīti līdz ar kopiju privātai lietošanai izgatavošanu [18].

34. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka ar *UrhG* 42b. panta 1. punktu tiek transponēts Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertais izņēmums saistībā ar kopēšanu personiskai lietošanai. Tomēr Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā netiek izmantots formulējums, kas būtu līdzvērtīgs *UrhG* 42b. panta 1. punktā ietvertajam formulējumam "laišana tirgū valsts teritorijā". Turklāt nekas neliecina, ka Savienības likumdevējs būtu vēlējies ierobežot Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta piemērošanas jomu, attiecinot to tikai uz fiziskiem datu nesējiem vai sagatavēm.

[14] Juridiskajām personām šis izņēmums nav piemērojams, un tām nav tiesību izgatavot privātas kopijas bez attiecīgo aizsargāto darbu vai objektu tiesību subjektu atļaujas. Tādējādi Tiesa ir nospriedusi, ka ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punktu nav saderīgi piemērot autortiesību nodevu par privātu kopēšanu tostarp attiecībā uz digitālās reproducēšanas iekārtām, ierīcēm un datu nesējiem, ko ir iegādājušās personas, kas nav fiziskās personas, mērķiem, kas acīmredzami nav šāda privāta kopēšana. Spriedums, 2016. gada 9. jūnijs, *EGEDA* u.c. (C-470/14, EU:C:2016:418, 30. un 31. punkts). Tomēr 2013. gada 11. jūlija spriedumā *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 37. punkts) Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā dalībvalsts tiesiskais regulējums, kurā vienādi tiek piemērota nodeva par kopēšanu privātai lietošanai, pirmo reizi tās teritorijā tirdzniecības nolūkā par atlīdzību laižot tirgū datu nesējus, ko var izmantot reproducēšanai, vienlaikus paredzot tiesības uz to nodevu atmaksāšanu, kas samaksātas gadījumā, kad šo nesēju galīgā lietošana neietilpst šajā tiesību normā uzskaitītajos gadījumos, ja ar praktiskajām grūtībām ir attaisnojama šāda taisnīgās atlīdzības finansēšanas sistēma un *ja šīs tiesības uz atmaksāšanu ir efektīvas un nepadara samaksātās nodevas atmaksāšanu pārmērīgi sarežģītu*, ņemot vērā katras valsts sistēmas īpatnības un Direktīvā 2001/29 noteiktās robežas.

[15] Spriedums, 2010. gada 21. oktobris, *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, turpmāk tekstā – "spriedums *Padawan*", 30. punkts).

[16] Spriedums, 2015. gada 5. marts, *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).

[17] Spriedums *Padawan*, 45. punkts.

[18] Šajā nozīmē skat. spriedumu *VCAST*, 32.–34. punkts un tajos minētā judikatūra. Pēc analoģijas skat. arī spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Vereniging Openbare Bibliotheken* (C-174/15, EU:C:2016:856, 70. punkts).

35. Gluži pretēji, ir skaidrs, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertā plašā un tehnoloģiski neitrālā formulējuma "reproducēšana *uz jebkura materiāla*" [19] izmantošana nepieļauj šādu interpretāciju [20]. Manuprāt, interpretējot šo formulējumu tīri gramatiski [21], manuprāt, tiek nodrošināts, ka izņēmums neattiecas tikai uz reproducēšanu uz fiziska datu nesēja vai sagataves, ne arī reproducēšanu analogā vai digitālā formātā [22]. Tādējādi izņēmums attiecas tostarp uz reprodukcijām analogā un digitālā formā [23] un uz reprodukcijām uz fiziskas sagataves, piemēram, papīra vai *CD/DVD*, vai arī uz kāda netaustāmāka datu nesēja/sagataves, kā tas ir pamatlietā, piemēram, uz reprodukcijām mākoņdatošanas platformas glabātuvē [24], ko nodrošina interneta pakalpojumu sniedzējs. Šajā ziņā Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta formulējums ir jāpretstata šīs direktīvas 5. panta 2. punkta a) apakšpunktam, jo tajā ir skaidri paredzēts, ka tā piemērošanas jomā ietilpst tikai "reproducēšana *uz papīra vai līdzīga materiāla*". [25]

[19] Mans izcēlums.

[20] Jāatzīmē, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā nav nekādas atsauces uz dalībvalstu tiesību normām. Šajā ziņā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas prasības, gan no vienlīdzības principa prasības izriet – ja Savienības tiesību normās nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu to nozīmi un piemērojamību, tās parasti visā Savienībā ir interpretējamas autonomi un vienveidīgi. Pēc analoģijas skat. sprieduma *Padawan* 31.–33. punktu saistībā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto jēdzienu "taisnīga atlīdzība". Tāpēc uzskatu, ka formulējums "reproducēšana uz jebkura materiāla" ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi visā Savienībā.

[21] Pretstatā tam skat. spriedumu, 2019. gada 19. decembris, *Nederlands Uitgeversverbond* un *Groep Algemene Uitgevers* (C-263/18, EU:C:2019:1111, 37. punkts). Tajā lietā Tiesa noteica, ka tostarp no Direktīvas 2001/29 4. panta vai jebkuras citas šīs direktīvas tiesību normas formulējuma nav skaidrs, vai elektroniskās grāmatas nodošana ar lejupielādi pastāvīgai izmantošanai ir izziņošana sabiedrībai saskaņā ar šīs direktīvas 3. pantu, konkrēti, darba publiskošana tā, lai sabiedrības locekļi tam varētu piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā, vai izplatīšanas darbība šīs direktīvas 4. panta izpratnē. Pēc tam, kad tika ņemti vērā tostarp Direktīvas 2001/29 3. un 4. panta mērķi, Ženēvā 1996. gada 20. decembrī noslēgtais *WIPO* Līgums par autortiesībām (turpmāk tekstā – "LA"), kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes 2000. gada 16. marta Lēmumu Nr. 2000/278/EK (OV 2000, L 89, 6. lpp.) un kas attiecībā uz Eiropas Savienību stājies spēkā 2010. gada 14. martā (OV 2010, L 32, 1. lpp.), un Direktīvas 2001/29 rašanās vēsture, Tiesa nosprieda, ka elektroniskās grāmatas nodošana sabiedrībai ar lejupielādi pastāvīgai izmantošanai ietilpst jēdzienā "izziņošana [sabiedrībai]" šīs direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē.

[22] Lai arī Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētais izņēmums ir jāinterpretē šauri, šīs tiesību normas formulējums tomēr kopumā ataino atbilstošās plaši definētās un tehnoloģiski neitrālās ekskluzīvās reproducēšanas tiesības, kas norādītas Direktīvas 2001/29 2. pantā. Šī tiesību norma nosaka, ka dalībvalstis paredz ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt tiešu vai netiešu, īslaicīgu vai pastāvīgu reproducēšanu *ar jebkādiem līdzekļiem un jebkādā formā*, pilnībā vai daļēji. Skat. arī 9. panta 1. punktu Bernes konvencijā par literatūras un mākslas darbu aizsardzību (Parīzes 1971. gada 24. jūlija akts), kas grozīta 1979. gada 28. septembrī.

[23] 2013. gada 27. jūnija spriedumā *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 67. punkts) Tiesa no Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta piemērošanas jomas izslēdza visus reproducēšanai izmantojamos materiālus, kas nav analogie materiāli, it īpaši digitālos materiālus, jo, lai sagatave kā reproducēšanai izmantojamais materiāls būtu pielīdzināma papīram, tai ir jāspēj atspoguļot fizisku atveidojumu, ko ir spējīgs uztvert cilvēks. Pretstatā tam skat. spriedumu, 2015. gada 5. marts, *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 25. punkts), kurā Tiesa nosprieda, ka gadījumā, ja digitālās reproducēšanas iekārtas, ierīces un datu nesēji ir nodoti fizisku personu kā privātu lietotāju rīcībā, tikai ar šo iekārtu spēju izgatavot kopijas pietiek, lai pamatotu nodevas par privātu kopēšanu piemērošanu.

[24] Protams, formulējums "kāds netaustāmāks datu nesējs" ir apzināti neprecīzs. Pat mākoņdatošanas gadījumā vai ja tiek sniegti datu glabāšanas pakalpojumi mākoņdatošanas platformā vai internetā, attiecīgos datus – kas var būt vai arī nebūt ar autortiesībām aizsargāts saturs – mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzējs galu galā uzglabā digitālā formā uz fiziskiem datu nesējiem/sagatavēm, piemēram, serveriem.

[25] Mans izcēlums. 2013. gada 27. jūnija spriedumā *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 65. un 66. punkts), Tiesa nosprieda, ka no Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta formulējuma, kurā ir konkrēta atsauce uz papīru, izriet, ka uz datu nesējiem, kuru īpašības nav salīdzināmas un līdzvērtīgas papīra īpašībām, neattiecas šajā tiesību normā minētais izņēmums. Pretējā gadījumā nebūtu iespējams nodrošināt minētā izņēmuma efektivitāti, it īpaši, ņemot vērā Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā minēto izņēmumu, kas attiecas uz "reproducēšana uz jebkura materiāla". Secinājumos apvienotajās lietās *VG Wort* (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:34, 39. punkts) ģenerāladvokāte E. Šarpstone norādīja, ka, lai gan definīcija 5. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir aprakstīta tikai reproducēšanas līdzekļu un izmantoto datu nesēju/materiālu ziņā, tad definīcija 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietver atsauci vienīgi uz reprodukciju izgatavojošās personas identitāti un nolūku, kādā tā tiek izgatavota. Lai izvērtētu Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) apakšpunkta un 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta piemērošanas jomas atšķirības, skat. arī ģenerāladvokāta P. Krusa Viljalona [*P. Cruz Villalón*] secinājumus lietā *Hewlett-Packard Belgium* (C-572/13, EU:C:2015:389, 35.–54. punkts). Skat. arī 2015. gada 12. novembra spriedumu *Hewlett-Packard Belgium* (C-572/13, EU:C:2015:750, 28.–43. punkts) par Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta attiecīgo piemērošanas jomu pārklāšanos.

36. Šo secinājumu turklāt apstiprina viens no Direktīvas 2001/29 pamatmērķiem, proti, nodrošināt, lai autortiesību aizsardzība Savienībā nenovecotu, attīstoties tehnoloģijām un parādoties jauniem ar autortiesībām aizsargāta satura izmantošanas veidiem [26]. Šis mērķis tomēr tiktu apdraudēts, ja šīs aizsardzības izņēmumi un ierobežojumi, kas saskaņā ar Direktīvas 2001/29 preambulas 31. apsvērumu tika pieņemti, ņemot vērā jauno elektronisko vidi, tiktu interpretēti tā, ka šāda tehnoloģiju attīstība un it īpaši digitālo datu nesēju un mākoņdatošanas pakalpojumu parādīšanās turpmāk netiktu ņemta vērā [27].

37. Manus secinājumus šajā jautājumā nemaina tas, ka ar autortiesībām aizsargātais saturs tiek reproducēts mākoņdatošanas platformā, ko ir nodrošinājusi trešā persona, kas ir interneta pakalpojumu sniedzēja. Spriedumā *VCAST* [28], kas arī attiecās uz mākoņdatošanas pakalpojumiem – lai gan citā kontekstā, proti, tika veicināta ar autortiesībām aizsargāta televīzijas materiāla nelikumīga lejupielāde – Tiesa atkārtoti norādīja uz savu pastāvīgo judikatūru, ka, lai atsauktos uz Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu, nav nepieciešams, lai attiecīgajām fiziskajām personām piederētu reproducēšanas iekārtas. Ierīces vai *kopēšanas pakalpojumus* tādējādi var sniegt trešā persona, kas ir faktisks nosacījums, lai šīs fiziskās personas iegūtu privātas kopijas [29].

38. Kā esmu norādījis, lietā, kurā tika pasludināts *VCAST* spriedums, *VCAST* izmantoja mākoņdatošanas tehnoloģiju, lai ļautu komerciālos nolūkos piekļūt Itālijas televīzijas raidorganizāciju producētām televīzijas programmām (kas ir aizsargātas ar autortiesībām). Tajā lietā *VCAST* bija prettiesiski ar tīmekļa starpniecību nodevusi savu klientu rīcībā videoierakstīšanas sistēmu, šim nolūkam izmantojot glabāšanas telpu mākoņdatošanas platformā [30]. Turpretī šī pamatlieta attiecas tikai uz glabāšanas telpas pieejamības nodrošināšanu mākoņdatošanas platformā un *iespēju* fiziskām personām pakalpojumu sniedzēja datoros vai serveros uzglabāt likumīgi iegādātu ar autortiesībām aizsargātu darbu privātai lietošanai. Šie moderno tehnoloģiju pilnveidojumi tomēr nedrīkst aizēnot faktu, ka, raugoties no juridiskā viedokļa, tas var būt līdzvērtīgi visas grāmatas fotokopēšanai vai *CD* kopijas ierakstīšanai uz datora cietā diska, ja abos minētajos gadījumos attiecīgais patērētājs ir iegādājies grāmatu un *CD* [31].

[26] Skat. Direktīvas 2001/29 5. apsvērumu.

[27] Direktīvas 2001/29 31. apsvērumā ir īpaši norādīts fakts, ka esošie izņēmumi un ierobežojumi attiecībā uz dalībvalstu noteiktajām tiesībām ir jāpārskata, ņemot vērā jauno elektronisko vidi. Šajā saistībā Tiesa 2011. gada 4. oktobra spriedumā *Football Association Premier League* u.c. (C-403/08 un C-429/08, EU:C:2011:631, 161.–164. punkts) attiecībā uz *obligāto* reproducēšanas tiesību izņēmumu, kas paredzēts Direktīvas 2001/29 5. panta 1. punktā, ir precizējusi, ka minēto nosacījumu interpretācijai ir jāļauj saglabāt šādi noteiktā izņēmuma lietderīgo iedarbību un ievērot tā mērķi, kas tostarp izriet no šīs direktīvas 31. apsvēruma. Tiesa arī norādīja, ka "saskaņā ar šā izņēmuma mērķi tam tātad ir jāpadara iespējama un jānodrošina jauno tehnoloģiju attīstība un darbība, kā arī jāsaglabā taisnīgs līdzsvars starp tiesību īpašnieku tiesībām un interesēm, no vienas puses, un aizsargāto darbu lietotājiem, kuri vēlas izmantot šīs jaunās tehnoloģijas, no otras puses". Skat. arī spriedumu, 2014. gada 5. jūnijs, *Public Relations Consultants Association* (C-360/13, EU:C:2014:1195, 24. punkts). Neredzu iemeslu atkāpties no šīs pieejas šajā lietā, neraugoties uz Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertā izņēmuma fakultatīvo raksturu un prasību to interpretēt šauri.

[28] Skat. sprieduma *VCAST* 35. punktu un tajā minēto judikatūru.

[29] 2015. gada 5. marta spriedumā *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 86. punkts) Tiesa norādīja, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta formulējumā nav precizētas to ierīču iezīmes, ar kurām vai ar kuru palīdzību tiek izgatavotas kopijas privātai lietošanai. Proti, tajā nekas nav minēts par saiknes juridisko raksturu, piemēram, par īpašumtiesībām, kas var vienot fizisko personu, kura veic reproducēšanu privātai lietošanai, un šīs personas izmantoto ierīci. Tiesa minētā sprieduma 91. punktā arī ir nospriedusi, ka Direktīvai 2001/29 nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta taisnīga atlīdzība par aizsargāto darbu reproducēšanu, ko fiziska persona veic no trešai personai piederošas ierīces vai ar tās palīdzību.

[30] Sprieduma *VCAST* 15. punktā Tiesa precizēja, ka "praksē lietotājs izvēlas raidījumu *VCAST* tīmekļa vietnē, kurā ir pieejamas visas šīs sabiedrības pakalpojumā iekļauto televīzijas kanālu programmas. Lietotājs var vai nu norādīt vienu konkrētu raidījumu, vai laika robežas. Pēc tam *VCAST* vadītā sistēma ar savām antenām notver televīzijas signālu un ieraksta izvēlētās programmas laika robežas konkrētajā datu glabāšanas telpā mākoņdatošanas platformā, kuru ir norādījis lietotājs. *Šo glabāšanas telpu lietotājs iegādājas no cita piegādātāja*." Mans izcēlums.

[31] Francijas valdība norādīja, ka privātpersona var ierakstīt savu *likumīgi* iegūto mūzikas vai videoierakstu bibliotēku mākoņdatošanas platformā, lai varētu tai viegli piekļūt, bez pienākuma izmantot šo darbu fizisku nesēju.

39. Protams, spriedumā *VCAST* norādītais autortiesību pārkāpums, jāatzīst, bija smagāks un radīja tiesību subjektam lielāku kaitējumu nekā tas, ko, iespējams, atklāj šīs lietas fakti, jo izziņošana sabiedrībai tajā lietā izpaudusies kā nelikumīga apraide bez tiesību subjekta atļaujas. Taču abās lietās fiziska persona ir reproducējusi ar autortiesībām aizsargātu saturu uz "materiāla". Tādējādi no sprieduma *VCAST* (un arī agrākās judikatūras) ir skaidrs, ka Tiesa jau netieši ir atzinusi, ka šī judikatūra un Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts attiecas uz ar autortiesībām aizsargāta satura reproducēšanu mākoņdatošanas platformā [32]. Atkārtošos, nedrīkst neņemt vērā to, ka gadījumos, kad dalībvalsts izmanto 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju, reproducēšana, ko fiziska persona veic saviem privātiem mērķiem, nav nelikumīga [33], ar nosacījumu, ka tādā gadījumā ir izmaksājama taisnīga atlīdzība.

40. Savukārt šādu reproducēšanas ierīču vai kopēšanas pakalpojumu sniedzējs nedrīkst darīt pieejamu ar autortiesībām aizsargātu saturu bez tiesību subjekta atļaujas. Tādējādi tas nozīmē, ka saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu tiesību subjektam nav liegtas tiesības aizliegt vai atļaut piekļuvi aizsargātam saturam, ko fiziskas personas var vēlēties kopēt personiskai lietošanai saskaņā ar direktīvas tiesību normām [34]. Proti, 2014. gada 10. aprīļa spriedumā *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 41. punkts) Tiesa ir precizējusi, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neattiecas uz kopēšanu personiskai lietošanai, kas veikta no nelikumīga avota [35].

41. Saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu tajā paredzētais izņēmums vai ierobežojums attiecas tikai uz reproducēšanas tiesībām, kas paredzētas šīs direktīvas 2. pantā [36]. Tas *neattiecas* tostarp uz tiesībām uz darbu izziņošanu un tiesībām uz citu šīs direktīvas 3. pantā minēto objektu publiskošanu.

42. No sprieduma *VCAST* faktiem izriet, ka tajā lietā interneta pakalpojumu sniedzējs bija sniedzis divus pakalpojumus, proti, *reproducējis un darījis pieejamus darbus un attiecīgos objektus*, kas vēlāk tika saglabāti mākoņdatu glabāšanas telpā, ko *lietotājs bija nopircis no cita piegādātāja* [37]. Kā es jau norādīju, iesniedzējtiesas sniegtie fakti neliecina, ka *Strato* ir sniegusi kādus citus pakalpojumus fiziskām personām privātai lietošanai, izņemot glabāšanas telpu mākoņdatošanas platformā.

[32] Secinājumos lietā *VCAST* (C-265/16, EU:C:2017:649, 23.–28. punkts) ģenerāladvokāts M. Špunars uzskatījis, ka nekas neliecina, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts, ņemot vērā tajā noteikto izņēmumu, liegtu reproducēšanu glabāšanas telpā mākoņdatošanas platformā. Ģenerāladvokāts M. Špunars ir atzinis, ka reprodukciju izgatavošanai un to glabāšanai mākoņdatošanas platformā ir nepieciešama trešo personu iejaukšanās. Tomēr viņš uzskatījis, ka šis reproducēšanas veids nav jāizslēdz no Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta piemērošanas jomas, kurā paredzēts izņēmums saistībā ar kopēšanu personiskai lietošanai, tikai tādēļ vien, ka trešās personas iejaucas vairāk, nekā tikai nodrošina datu nesēju vai iekārtu pieejamību. Ģenerāladvokāts M. Špunars uzskatījis – kamēr reproducēšanas iniciatīvu uzņemas pats lietotājs un nosaka tās priekšmetu un kārtību, šāda veida reproducēšana būtiski neatšķiras no reproducēšanas, ko veicis šis pats lietotājs ar iekārtu, kas ir tā tiešā valdījumā.

[33] Ar nosacījumu, ka tai ir likumīga piekļuve ar autortiesībām aizsargātam saturam.

[34] Spriedums *VCAST*, 39. punkts.

[35] 2015. gada 5. marta spriedumā *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 82. punkts) Tiesa apstiprināja, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts izņēmums attiecībā uz tiesību subjekta ekskluzīvajām tiesībām atļaut vai aizliegt attiecīgā darba reproducēšanu. Tas noteikti nozīmē, ka šajā tiesību normā minētās reproducēšanas priekšmets ir aizsargāts darbs, *nevis viltots vai pirātiskas darbības rezultātā radies darbs*.

[36] Skat. Direktīvas 2001/29 32. apsvērumu, kurā tostarp noteikts, ka "daži izņēmumi vai ierobežojumi vajadzības gadījumā attiecas tikai uz reproducēšanas tiesībām". Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums saistībā ar kopēšanu privātai lietošanai attiecas uz darbu reproducēšanu, priekšnesumu fiksēšanu, skaņu ierakstiem, filmu fiksēšanu un raidījumu fiksēšanu.

[37] *VCAST* ar tīmekļa starpniecību nodeva savu klientu rīcībā videoierakstīšanas sistēmu, kas mākoņdatošanas platformā ļauj veikt Itālijas televīzijas raidorganizāciju virszemes apraides raidījumu ierakstīšanu. Lietotājs *VCAST* tīmekļvietnē izvēlējās raidījumu vai laika robežas. *VCAST* vadītā sistēma tad ar savām antenām notvēra televīzijas signālu un ierakstīja izvēlētās programmas laika robežas konkrētajā datu glabāšanas telpā mākoņdatošanas platformā, kuru bija norādījis lietotājs. *Šo glabāšanas telpu lietotājs bija iegādājies no cita piegādātāja*. Tātad šeit skatītā lieta ir novitāte, jo *VCAST* atšķirībā no *Strato* pati nepiedāvāja datu uzglabāšanu.

43. Ņemot vērā minētos apsvērumus, uzskatu, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertais jēdziens "reproducēšana uz jebkura materiāla" ietver reproducēšanu, pamatojoties uz mākoņdatošanas pakalpojumiem, ko sniedz trešā persona.

B. Par otro jautājumu

44. Ņemot vērā manus secinājumus par pirmo prejudiciālo jautājumu, ir jāatbild uz iesniedzējtiesas uzdoto otro jautājumu. Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir prasīts, lai valsts tiesiskajā regulējumā privātas kopēšanas jomā, piemēram, *UrhG* 42.b panta 1. punktā, tiktu paredzēta taisnīgas atlīdzības samaksa tiesību subjektiem saistībā ar glabātuvju ietilpību mākoņdatošanas platformā, ko trešās personas ir nodevušas fizisku personu lietošanā privātai lietošanai. Šis jautājums tika uzdots, ņemot vērā faktu, ka *UrhG* 42.b panta 1. punktā nav paredzēts maksāt nodevas par mākoņpakalpojumiem. Tomēr šajā tiesību normā ir paredzēta nodevas iekasēšana par dažādiem datu nesējiem.

45. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka *Strato* iesniedzējtiesā apgalvoja, ka tā ir "netieši samaksājusi autortiesību nodevu par saviem serveriem Vācijā (kā ražotāja vai importētāja noteiktās cenas sastāvdaļu) un ka (Austrijas) lietotāji arī ir samaksājuši autortiesību nodevu par iekārtām, bez kurām saturu nemaz nevar augšupielādēt uz mākoņdatošanas platformu. Papildu maksas piemērošana datu nesēju atlīdzības veidā par uzglabāšanu mākoņdatošanas platformā nozīmētu pienākumu maksāt dubultu vai pat trīskāršu nodevu."

1. Argumenti

46. *Austro-Mechana* uzskata, ka reproducēšana mākoņdatošanas platformā rada kaitējumu tiesību subjektiem līdzīgā veidā kā ierakstīšanas materiālu vai reproducēšanas iekārtu izplatīšana vai reproducēšanas pakalpojumu sniegšana, un tādējādi par to ir jāmaksā taisnīga atlīdzība. Tādēļ tā uzskata, ka *UrhG* 42.b panta 1. punkts ir jāinterpretē atbilstoši Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktam tādējādi, ka tajā paredzētā taisnīgā atlīdzība ir maksājama par reproducēšanas pakalpojumu sniegšanu mākoņdatošanas platformā.

47. *Strato* uzskata, ka Austrijas likumdevējs no *UrhG* 42.b panta 1. punkta ir konkrēti izslēdzis mākoņdatošanas pakalpojumus, lai izvairītos no dubultas vai pat trīskāršas nodevu samaksas. Šajā saistībā tā norāda – lai saņemtu mākoņdatošanas pakalpojumus, aizsargātajam materiālam jau ir jābūt ierakstītam uz datu nesēja, un tikai tad to var augšupielādēt mākoņdatošanas platformā. Saskaņā ar Austrijas tiesībām autortiesību nodeva ir jāmaksā par datu nesēju – mobilo tālruni, datoru, planšetdatoru –, ar kuru tiek izgatavota privātā kopija. Turklāt *Strato* uzskata, ka lietotājs maksā nodevu par piekļuvi oriģinālam. *Strato* arī apgalvo, ka lietotājs ar mākoņdatošanas platformā vienkārši sev ierakstītu privātu kopiju neko daudz nevar iesākt. Drīzāk privātais lietotājs izmanto mākoni, lai aplūkotu lejupielādēto saturu uz kādām citām galiekārtām vai lai to saglabātu tajās. Taču šīm iekārtām ir savi datu nesēji, par kuriem ir jāmaksā nodeva. Tādējādi, pēc *Strato* domām, raugoties vienīgi no lietotāja puses, tiesību subjektiem ir līdz pat trim ieņēmumu avotiem – pirmkārt, darba sākotnējā iegāde, otrkārt, uzglabāšana galiekārtās, kas tiek izmantotas ielādei un par kurām jāmaksā nodeva, un, treškārt, uzglabāšana galiekārtās, kas tiek izmantotas lejupielādei un par kurām arī ir jāmaksā nodeva. *Strato* pēc analoģijas ar 2013. gada 27. jūnija spriedumu *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426, 78. punkts) uzskata – ja privātas kopijas izgatavošanai izmanto iekārtu ķēdi, prasību par taisnīgu atlīdzību var izvirzīt vienai ķēdes iekārtai.

48. Austrijas valdība uzskata, ka serveris, ar kuru tiek piedāvāti mākoņdatošanas pakalpojumi privātpersonām, ir ieraksta nesējs, par kuru ražotājam vai importētājam ir pienākums maksāt atlīdzību. Šī atlīdzības maksāšana tiek pārnesta uz mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzēju. Tādējādi papildu atlīdzības pieprasījums mākoņpakalpojumu sniedzējam nav nepieciešams un var radīt pārmērīgas kompensācijas risku.

49. Dānijas valdība uzskata, ka mākoņdatošanas pakalpojumus nevar pielīdzināt digitālās reproducēšanas iekārtu, ierīču un datu nesēju nodošanai privātpersonu rīcībā vai reproducēšanas pakalpojumu sniegšanai šīm personām. Tādējādi tā uzskata, ka "spriedums *Padawan*, kas ir piemērojams tādiem fiziskiem datu nesējiem kā *CD* un *DVD*, kuri ir mākoņdatošanas tehnoloģiju priekšteči, nav transponējams uz šīs lietas faktiem. Dānijas valdība uzskata, ka mākoņdatošana nav nepieciešama, lai fiziskas personas iegūtu privātas kopijas. Mākoņdatošanas pakalpojums ir vien digitāla telpa digitālā satura glabāšanai, un šādi uzglabātam saturam privātpersonas var piekļūt tikai ar tādu veidu datu nesējiem, kas tika izmantoti, lai vispār uzsāktu saglabāšanas procesu, proti, ar viedtālruņiem vai datoriem. Tātad tieši šie sākotnējie datu nesēji un nevis mākoņdatošanas pakalpojums ir nepieciešamais priekšnoteikums, lai privātpersonas iegūtu savā rīcībā privātu kopiju. Tādējādi tāda sistēma, saskaņā ar kuru mākoņdatošanas pakalpojumiem tiktu piemērota nodeva, šķiet, neatbilst Direktīvas 2001/29 31. apsvērumā noteiktajai "taisnīga līdzsvara" prasībai. Dānijas valdība uzskata, ka varētu būt visai ievērojams pārmērīgas kompensācijas risks, jo par vienu privātu kopiju tiktu maksāts vairākas reizes. Tā tas it īpaši varētu būt gadījumā, ja par datu nesēju, uz kura ir uztaisīta kopija, un par vēlāko pakalpojumu, kas ir šīs kopijas glabāšana (piemēram, par mākoņdatošanas pakalpojumu), tiek samaksātas divas nodevas.

50. Francijas valdība atzīmē, ka serveri, ko izmanto pakalpojumu sniedzēji, pat ja tiem ir piemērojama nodeva par kopēšanu privātai lietošanai, ne vienmēr tiek laisti apgrozībā un ne vienmēr ir iegādāti tās dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas privātā kopēšana. Tāpēc tas, ka nevar izslēgt divkāršu kompensāciju, nedrīkst liegt dalībvalstīm iespēju piemērot nodevu mākoņdatošanas platformas pakalpojumu sniedzējiem, kas sniedz pakalpojumus lietotājiem, kuri dzīvo šo dalībvalstu teritorijā. Pretējā gadījumā faktiski nebūtu nekādas kompensācijas par zaudējumiem, kas radušies šajā kontekstā veiktas privātas kopēšanas rezultātā[38]. Katrā ziņā nodevas par privātu kopēšanu, kas attiecīgajā dalībvalstī ir samaksātas saistībā ar mākoņpakalpojumu par ierīcēm, kuras nepieciešamas satura aušupielādei, nav dubults maksājums saistībā ar atlīdzību, ko maksātu šā pakalpojuma sniedzējs. Reproducēšana ar šīm ierīcēm, par kurām ir jāmaksā nodeva par kopēšanu privātām vajadzībām, ir privātas kopēšanas darbība, kas atšķiras no reproducēšanas mākoņdatošanas pakalpojumu platformā. Abas šīs reproducēšanas darbības rada atšķirīgu kaitējumu attiecīgajā dalībvalstī, par kuru ir jāmaksā taisnīga atlīdzība.

2. *Spriedums* Padawan

51. Tā kā jautājumu par privāto kopēšanu un taisnīgu atlīdzību Tiesa pilnībā pirmo reizi bija izskatījusi spriedumā *Padawan*, būtu lietderīgi šo lēmumu izskatīt nedaudz sīkāk.

[38] Francijas valdība citēja 2013. gada 11. jūlija spriedumu *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 64. un 65. punkts), kurā ir minēta iespēja, ka persona, kas iepriekš ir samaksājusi šo nodevu dalībvalstī, kas nav teritoriāli kompetenta, var tai pieprasīt to atmaksāt saskaņā ar attiecīgās valsts tiesībām.

52. Minētajā lietā Spānijas autortiesību pārvaldījuma aģentūra centās atgūt Spānijas tiesībās paredzēto nodevu par kopēšanu personiskām vajadzībām no subjekta, kas tirgoja *CD*, *DVD* un *MP3* atskaņotājus. Šī nodeva tika apstrīdēta, pamatojoties uz to, ka tās piemērošana digitālajiem datu nesējiem, aplūkojot tos kopumā un neraugoties, kam tie paredzēti, ir pretrunā Direktīvai 2001/29.

53. Vispirms Tiesa norādīja – "ja fiziska persona izgatavo kopiju privātām vajadzībām, ir jāatzīst, ka šāda darbība rada kaitējumu attiecīgā darba autoram" [39]. Lai arī tā atzina, ka šai personai principā ir pienākums atlīdzināt "šīs reproducēšanas rezultātā radušos kaitējumu, maksājot atlīdzību, kas tiek izmaksāta minētajam autoram" [40], tā arī vērsa uzmanību uz to, ka praksē ir visai grūti identificēt privāto lietotāju pārkāpumus, kā arī to, ka kaitējums, kas nodarīts ar šādiem individuāliem pārkāpumiem, varētu būt minimāls un līdz ar to neradīt samaksas pienākumu.

54. Pēc tam Tiesa precizēja, ka "dalībvalstis nolūkā iegūt līdzekļus taisnīgas atlīdzības izmaksai drīkst paredzēt "nodevu par kopiju personiskai lietošanai", kas jāmaksā nevis attiecīgajām privātpersonām, bet gan tām personām, kurām ir digitālās reproducēšanas iekārtas, ierīces un datu nesēji un kuras šādi – juridiski vai faktiski – minētās iekārtas nodod privātpersonu rīcībā vai sniedz tām reproducēšanas pakalpojumus. Šādas shēmas ietvaros pienākums maksāt nodevu par kopiju personīgai lietošanai ir personām, kurām ir šīs iekārtas. Ir skaidrs, ka šīs shēmas ietvaros, pretēji tam, kā šķiet esam noteikts Direktīvas 2001/29 preambulas 31. apsvērumā, nodevas maksātāji nav aizsargāto tiesību objektu lietotāji. Tomēr ir jānorāda, ka, pirmkārt, minēto līdzekļu maksātāju darbības, proti, digitālās reproducēšanas iekārtu, ierīču vai datu nesēju nodošana privātpersonu rīcībā vai reproducēšanas pakalpojumu sniegšana, ir obligāts faktiskais nosacījums, lai fiziskas personas varētu iegūt kopijas personiskai lietošanai. Otrkārt, nodevas maksātājiem nekas neliedz nodevas summu ietvert maksā par digitālās reproducēšanas iekārtu, ierīču vai datu nesēju nodošanu privātpersonu rīcībā vai sniegtajiem reproducēšanas pakalpojumiem. Tādēļ atlīdzības izmaksas galu galā sedz privātpersona, kura samaksā šo cenu. Šādos apstākļos privātpersona, kurai lietošanā ir nodotas minētās digitālās reproducēšanas iekārtas, ierīces un datu nesēji vai kura izmanto reproducēšanas pakalpojumus, patiesībā ir uzskatāma par taisnīgās atlīdzības "netiešo maksātāju"." [41]

55. Tiesa tad secināja – tā kā nodevu sistēma ļauj personai, kas uzņēmusies saistības maksāt kompensāciju kolektīvā pārvaldījuma organizācijām, kuras rīkojas tiesību subjektu vārdā, atgūt šīs izmaksas no privātajiem lietotājiem, piemēram, ierakstīšanas iekārtas pirkuma brīdī, ir jāuzskata, ka ar šādu sistēmu principā tiek nodrošināts tiesību subjektu un citu personu interešu taisnīgs līdzsvars [42].

56. Tiesa arī nosprieda, ka pastāv nepieciešamā saikne starp nodevas piemērošanu privātajiem patērētājiem un iespējamo kaitējumu, ko privāta kopēšana varētu radīt tiesību subjektiem. Tā kā tiek uzskatīts, ka šie patērētāji "izmanto visas minēto iekārtu iespējas, tostarp reproducēšanas

[39] Spriedums *Padawan*, 44. punkts.

[40] Spriedums *Padawan*, 45. punkts.

[41] Spriedums *Padawan*, 46.–48. punkts.

[42] Spriedums *Padawan*, 49. punkts. Cenšoties rast taisnīgu līdzsvaru saistībā ar autortiesībām, var rasties nepieciešamība saskaņot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 17. panta 2. punktā garantētās intelektuālā īpašuma tiesības, tās 11. pantā garantēto vārda un informācijas brīvību un arī sabiedrības intereses. Skat. spriedumu, 2021. gada 9. marts, *VG Bild-Kunst* (C-392/19, EU:C:2021:181, 54. punkts un tajā minētā judikatūra). Plašāku diskusiju par Direktīvas 2001/29 5. panta 2. un 3. punktā paredzēto izņēmumu un ierobežojumu raksturu un sarežģītību skat. spriedumā, 2019. gada 29. jūlijs, *Funke Medien NRW* (C-469/17, EU:C:2019:623, 34.–54. punkts). Turklāt Tiesa ir norādījusi, ka Direktīvas 2001/29 5. pantā paredzētie izņēmumi ir jāpiemēro, ievērojot Hartas 20. pantā nostiprināto vienlīdzīgas attieksmes principu, kas saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru prasa, lai salīdzināmas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiktu aplūkotas vienādi, ja vien tādai pieejai nav objektīva pamatojuma. Spriedums, 2016. gada 22. septembris, *Microsoft Mobile Sales International* u.c. (C-110/15, EU:C:2016:717, 44. punkts).

iespēju", no tā izriet, ka ar to, ka šīs iekārtas vai ierīces spēj izgatavot kopijas, "pietiek, lai pamatotu nodevas par kopiju personiskai lietošanai piemērošanu, ar nosacījumu, ka minētās iekārtas vai ierīces ir nodotas fizisku personu kā privātu lietotāju rīcībā" [43].

3. Analīze

57. Kā jau redzējām, Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka dalībvalstīm, kas izvēlas noteikt "privātas izmantošanas" izņēmumu, saskaņā ar savām pilnvarām ir jānodrošina, ka tiek faktiski iekasēta taisnīga atlīdzība, kura paredzēta kā kompensācija tiesību īpašniekiem [44]. Tā kā Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts nav obligāts un tajā nav sīkāk norādīts, kādi ir tajā prasītās taisnīgās atlīdzības shēmas parametri, ir skaidrs, ka dalībvalstīm ir dota plaša rīcības brīvība attiecībā uz savu valsts tiesību parametriem [45]. Tādējādi dalībvalstis var noteikt, kurām personām ir pienākums maksāt šo taisnīgo atlīdzību [46], un noteikt tās formu, kārtību un apmēru, ievērojot Direktīvu 2001/29 un, vispārīgāk, Savienības tiesības, pat ja, kā Tiesa jau ir nospriedusi, jautājums par taisnīgu atlīdzību pats par sevi ir autonoms Savienības tiesību jēdziens [47]. Kā izriet no Direktīvas 2001/29 35. un 38. apsvēruma, tās 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ir atspoguļots Savienības likumdevēja nodoms izveidot īpašu atlīdzības sistēmu, kas noteiktos apstākļos tiek iedarbināta ar atspēkojamu prezumpciju, ka tiesību subjektiem ir nodarīts kaitējums, un kas lietotājiem principā uzliek pienākumu šo kaitējumu atlīdzināt [48].

58. Ņemot vērā, ka iespēja kopēt – it īpaši digitālajā vidē – pastāv vienmēr un visur, Savienības likumdevējs Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu saistībā ar kopēšanu personiskai lietošanai ir ieviesis kā līdzekli, lai nodrošinātu, ka tiesību subjekti nepamatoti necieš no kaitējuma [49], ko nodara šāda kopēšana [50]. Ja dalībvalstis savās valsts tiesībās izvēlas īstenot Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu saistībā ar kopēšanu personiskai lietošanai, tām ir it īpaši jānodrošina, ka tiesību subjektam tiek samaksāta *taisnīga* atlīdzība.

[43] Spriedums *Padawan*, 55. un 56. punkts.

[44] Spriedums, 2016. gada 9. jūnijs, *EGEDA* u.c. (C-470/14, EU:C:2016:418, 21. punkts).

[45] Rīcības brīvības, kas ir dalībvalstīm attiecībā uz konkrēta Direktīvas 2001/29 5. panta 2. vai 3. punktā paredzēta izņēmuma vai ierobežojuma transponēšanu, apjoms ir jāizvērtē katrā konkrētajā gadījumā, tostarp atkarībā no attiecīgās normas formulējuma, jo Savienības likumdevēja paredzētā izņēmumu un ierobežojumu saskaņošanas pakāpe, kā tas atgādināts Direktīvas 2001/29 31. apsvērumā, ir atkarīga no to ietekmes uz iekšējā tirgus pareizu darbību. Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Funke Medien NRW* (C-469/17, EU:C:2019:623, 40. punkts).

[46] Ar nosacījumu, ka šo kompensāciju *galu galā uzņemas privātie lietotāji*. Ņemot vērā praktiskās grūtības, kas var rasties, iekasējot taisnīgu atlīdzību no privātiem lietotājiem, Tiesa ir nospriedusi, ka dalībvalstis var finansēt šo taisnīgo atlīdzību, uzliekot nodevu personām, kuras nodod fizisko personu rīcībā reproducēšanas iekārtas, ierīces vai datu nesējus. Tā kā nodevu par kopēšanu privātai lietošanai var pārnest uz privātu lietotāju, iekļaujot to maksā par minēto digitālās reproducēšanas iekārtu, ierīču vai datu nesēju nodošanu privātpersonu rīcībā vai par sniegtajiem reproducēšanas pakalpojumiem, šāda sistēma ir pieņemama, ja nodevu galu galā sedz privātais lietotājs. Savukārt Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktam ir pretrunā taisnīgas atlīdzības par privātu kopēšanu sistēma, kas tiek finansēta no valsts vispārējā budžeta, tādējādi liedzot iespēju nodrošināt, ka šīs taisnīgās atlīdzības izmaksas galu galā sedz privātu kopiju lietotāji. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 9. jūnijs, *EGEDA* u.c. (C-470/14, EU:C:2016:418, 33.–42. punkts).

[47] Spriedums *Padawan*, 37. punkts.

[48] Skat. spriedumus, 2013. gada 11. jūlijs, *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 40. punkts), kā arī spriedumu, 2016. gada 22. septembris, *Microsoft Mobile Sales International* u.c. (C-110/15, EU:C:2016:717, 26. punkts).

[49] Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā dalībvalstij, kas valsts tiesībās ir ieviesusi privātās kopēšanas izņēmumu, ir noteikts pienākums attiecībā uz rezultāta sasniegšanu tādā ziņā, ka šai valstij saskaņā ar savām pilnvarām ir jānodrošina, ka tiek faktiski iekasēta taisnīga atlīdzība, kas paredzēta, lai atlīdzinātu kaitējumu, kas nodarīts ekskluzīvo reprodukcijas tiesību subjektiem, tostarp, ja tas ir nodarīts minētās dalībvalsts teritorijā. Šajā saistībā pieņem, ka tiesību subjektam privātās kopēšanas dēļ radītais kaitējums rodas dalībvalstī, kurā dzīvo galalietotājs. Spriedums, 2013. gada 11. jūlijs, *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 57. un 58. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[50] Jāatgādina, ka izņēmums attiecībā uz kopēšanu personiskai lietošanai ir piemērojams tikai tad, ja reproducēšanu personiskai lietošanai veic no *likumīga avota*. Tiesa 2014. gada 10. aprīļa spriedumā *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254) bija nospriedusi, ka privāta nodevu sistēma, kas nenošķir no likumīga avota taisītas reprodukcijas un tās, kas taisītas no nelikumīga avota, nenodrošina tiesību subjektu un lietotāju taisnīgu līdzsvaru.

59. Taisnīga atlīdzība ir tāda atlīdzība tiesību subjektiem par privātās kopēšanas dēļ nodarīto kaitējumu, kas *nav ne pārmērīga, ne arī nepietiekama*[51]. Šajā ziņā ir jānorāda, ka Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētā taisnīgas atlīdzības prasība saistībā ar šādu kopēšanu pēc savas būtības ir tiesību subjektiem nodarītā kaitējuma aplēses tuvinājums. Ņemot vērā, ka šāda kopēšana ir privāta, ir grūti, patiesībā pat neiespējami, to kontrolēt vai atklāt, tādējādi Tiesa ir ļāvusi dalībvalstīm savas rīcības brīvības ietvaros pieņemt konkrētu atspēkojamu prezumpciju attiecībā uz privātu kopēšanu[52].

60. Kā Tiesa ir norādījusi 2013. gada 11. jūlija sprieduma *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515) 51. punktā, atlīdzības sistēma par privāto kopiju šobrīd *noteikti ir aptuvena* attiecībā uz datu nesēju lielāko daļu, jo praksē nav iespējams noteikt, kāds darbs ir ticis reproducēts, kurš to ir izdarījis un uz kāda datu nesēja[53]. Attiecībā uz digitālās reproducēšanas iekārtām, ierīcēm un datu nesējiem Tiesa ir precizējusi – ir jāsaprot, ka šādas fiksētas maksas apmērs pirms reproducēšanas darbības nevar tikt noteikts, pamatojoties uz faktiskā kaitējuma kritēriju, jo attiecīgo ierīču laišanas apgrozībā valsts teritorijā posmā tā apmērs paliek nezināms. Tādējādi šai maksai noteikti ir jābūt noteiktai pēc vienotas likmes[54].

61. Direktīvas 2001/29 35. apsvērumā ir arī precizēts, ka gadījumos, kad tiesību subjekti jau ir saņēmuši maksājumus "kādā citā veidā, piemēram, kā daļu no maksas par licenci", īpašs vai atsevišķs maksājums var arī nepienākties[55]. Tādējādi, kā Direktīvas 2001/29 35. apsvēruma ir precizēts, dažos gadījumos, "ja tiesību subjekta aizskārums ir minimāls, maksājumu saistību var nebūt". Vēlētos arī atzīmēt, ka saskaņā ar Direktīvas 2001/29 6. pantu, kā to interpretējusi Tiesa 2015. gada 5. marta spriedumā *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2015:144, 72. punkts), attiecīgā dalībvalsts konkrēto tās atlīdzības apmēru, kas pienākas tiesību subjektiem, var padarīt atkarīgu no šādu tehnoloģisko pasākumu piemērošanas vai nepiemērošanas, lai šie tiesību subjekti tiktu faktiski iedrošināti tos izmantot un lai tie tādējādi brīvprātīgi piedalītos privātas kopēšanas izņēmuma piemērošanā.

62. Turklāt 2013. gada 27. jūnija sprieduma *VG Wort* u.c. (no C-457/11 līdz C-460/11, EU:C:2013:426) 78. punktā Tiesa ir noteikusi, ka "arī tādā gadījumā, ja attiecīgās reprodukcijas tiek izgatavotas vienā vienotā procesā, izmantojot ierīču ķēdi, dalībvalstis var atgriezties iepriekšējos kopijas izgatavošanas posmos un vajadzības gadījumā ieviest sistēmu, saskaņā ar kuru taisnīgu atlīdzību maksā personas, kuru rīcībā ir kāda no šīs ķēdes ierīcēm, kura šajā procesā ir iesaistīta neautonomā veidā tiktāl, ciktāl šīm personām ir iespēja pārnest nodevas izmaksas uz saviem klientiem. Tomēr taisnīgās atlīdzības, kas maksājama kā kompensācija par kaitējumu, kas tiesību īpašniekiem nodarīts šāda vienota procesa beigās, kopējā summa būtībā nevar atšķirties no tās, kas noteikta par reprodukciju, kas izgatavota, izmantojot vienu ierīci."

[51] Šādās situācijās netiek ievērots Direktīvas 2001/29 31. apsvērumā prasītais "taisnīgais līdzsvars". Spriedumi, 2015. gada 12. novembris, *Hewlett-Packard Belgium* (C-572/13, EU:C:2015:750 86. punkts), un 2016. gada 22. septembris, *Microsoft Mobile Sales International* u.c. (C-110/15, EU:C:2016:717, 51. punkts).

[52] Spriedums, 2013. gada 11. jūlijs, *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 41.–45. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[53] Skat. arī spriedumu, 2016. gada 22. septembris, *Microsoft Mobile Sales International* u.c. (C-110/15, EU:C:2016:717, 35. punkts). Tāpēc tīri teorētiski šādas nodevas samaksa neaizstāj tiesību subjektiem katrā atsevišķā gadījumā nodarītā kaitējuma individuālu vērtējumu.

[54] Spriedums, 2015. gada 12. novembris, *Hewlett-Packard Belgium* (C-572/13, EU:C:2015:750, 70. un 71. punkts).

[55] Secinājumos lietā *Copydan Båndkopi* (C-463/12, EU:C:2014:2001, 60. un 61. punkts) ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons ir norādījis, ka Direktīvas 2001/29 35. apsvērumā ir noteikts, ka "gadījumos, kad tiesību subjekti jau ir saņēmuši samaksu kādā citā veidā, piemēram, kā daļu no maksas par licenci, īpašs vai atsevišķs maksājums var arī nepienākties". Viņš ir uzskatījis, ka "no šī apsvēruma var secināt, ka Direktīva 2001/29 atstāj dalībvalstu ziņā lemt par iespēju izvairīties no divkāršas atlīdzības, proti, raudzīties, lai lietotāji nenonāktu situācijā, kad viņiem divas reizes ir jāmaksā nodeva par kopēšanu privātai lietošanai, kas paredzēta, lai finansētu taisnīgu atlīdzību: pirmo reizi – tirdzniecībā likumīgi iegādājoties datnes ar darbiem, un otru reizi – iegādājoties reproducēšanas datu nesējus, kā, šķiet, tas varētu būt pamatlietas gadījumā".

63. Starp citu, man joprojām šķiet, ka Savienības likumdevējs varētu veiksmīgi pārskatīt šo Direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta aspektu [56]. Termins "taisnīga atlīdzība" ir tik plašs un atvērts, ka nenovēršami vērtējums ir vairāk vai mazāk subjektīvs. Papildus norādēm, kas sniegtas Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktā un dažos šīs direktīvas apsvērumos, it īpaši tās 31. un 35. apsvērumā, ir arī dažas citas tiesību normas, kas var sniegt noderīgas norādes valsts tiesām vai arī Tiesai, lai noteiktu, kāda kompensācija (vajadzības gadījumā) šajā kontekstā būtu uzskatāma par "taisnīgu" [57].

64. Šajā ziņā Direktīvas 2001/29 5. panta 5. punktā būtībā ir paredzēts, ka šīs direktīvas 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums vai ierobežojums nedrīkst būt pretrunā ar darba vai cita tiesību objekta *parasto izmantošanu* [58] un nepamatoti kaitēt tiesību subjekta *likumīgajām interesēm* [59].

4. Šo principu piemērošana šajā lietā

65. Tagad pievēršoties šai lietai, ir jāizvērtē, kādā mērā (vajadzības gadījumā) tiesību subjektiem ir tiesības saņemt (papildu) atlīdzību par glabātuvju ietilpību mākoņdatošanas platformā, kas darīta pieejama fiziskām personām privātai lietošanai [60], ņemot vērā, kā tas ir šajā gadījumā, ka valsts tiesību aktos, šķiet, jau ir paredzēts maksāt nodevas par ļoti plašu noteiktu datu nesēju klāstu.

66. Katrs mākoņdatošanas platformā veiktais ar autortiesībām aizsargāta satura augšupielādes un lejupielādes procesa posms no tādām ierīcēm vai datu nesējiem kā viedtālruņi ir šā satura reproducēšana, kas principā ir Direktīvas 2001/29 2. panta pārkāpums, ja vien šāda reproducēšana nav pamatota ar izņēmumu vai ierobežojumu saskaņā ar šīs direktīvas 5. pantu. Ņemot vērā, ka gan Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkts, gan tās 5. panta 5. punkts ir vērsti uz to, lai izvairītos no pārmērīgas vai nepietiekamas atlīdzības samaksas tiesību subjektam un lai tādējādi sasniegtu privāta lietotāja un tiesību subjekta taisnīgu līdzsvaru, rodas jautājums, vai par katru posmu kopēšanas darbību virknē, tostarp par reproducēšanu/glabāšanu mākoņdatošanas platformā, ir jāmaksā atsevišķa nodeva, ņemot vērā, ka lietotājs par ierīcēm un datu nesējiem jau *varētu būt* samaksājis atbilstošu atlīdzību [61].

67. 2021. gada 7. jūlija tiesas sēdē *Austro-Mechana* un Austrijas valdība norādīja, ka nodeva par kopēšanu privātai lietošanai Austrijā nav maksājama *par ierīcēm, bet gan tikai par datu nesējiem*. Šķiet, šo apgalvojumu apstiprina arī pētījums *Private Copying Global Study 2020*, bet tas ir

[56] Turklāt norādes, kas sniegtas spriedumā *Padawan*, tomēr ir jāaplūko kontekstā un ņemot vērā 2010. gadā pastāvošās tehnoloģijas un lietotāju ieradumus, proti, kad tika pieņemts lēmums, lai gan Tiesa turpmākajās lietās ir pastāvīgi precizējusi minētajā spriedumā pieņemto nolēmumu.

[57] Rīcības brīvība, kas ir dalībvalstīm, īstenojot Direktīvas 2001/29 5. panta 2. un 3. punktā paredzētos izņēmumus un ierobežojumus, nevar tikt izmantota tā, lai apdraudētu šīs direktīvas mērķus, proti, nodrošināt augstu aizsardzības līmeni par labu autoriem un iekšējā tirgus vienmērīgu darbību. Spriedums, 2019. gada 29. jūlijs, *Funke Medien NRW* (C-469/17, EU:C:2019:623, 50. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt Tiesa ir noteikusi, ka no Direktīvas 2001/29 44. apsvēruma izriet, ka Savienības likumdevējs ir paredzējis, ka izņēmumu vai ierobežojumu tvērums var tikt samazināts vēl vairāk, ciktāl runa ir par noteiktiem jauniem ar autortiesībām aizsargāto darbu vai citu aizsargāto objektu izmantojumiem. Skat. spriedumu, 2014. gada 10. aprīlis, *ACI Adam* u.c. (C-435/12, EU:C:2014:254, 27. punkts).

[58] Arī šie jēdzieni nav definēti.

[59] Arī šie jēdzieni nav definēti.

[60] Un mērķiem, kas nav ne tieši, ne netieši komerciāli.

[61] Katrā dalībvalstī, šķiet, ir ļoti atšķirīga situācija saistībā ar šo nodevu esamību, jo ir iespējams, ka kādai konkrētai ierīcei (piemēram, personiskajam datoram vai viedtālrunim) vienā dalībvalstī var piemērot nodevu, savukārt kādā citā to var nepiemērot. Katrā dalībvalstī var atšķirties arī šādu nodevu apmērs. Šajā ziņā skat. *Private Copying Global Study 2020*. Pieejams https://www.irma.asso.fr/IMG/pdf/sg20-1067_private_copying_global_study_2020_2020-11-23_en.pdf. No šī pētījuma, šķiet, izriet, ka Īrija izmanto izņēmumu saistībā ar kopēšanu privātai lietošanai saskaņā ar *Copyright and Related Rights Act, 2000* (2000. gada Likums par autortiesībām un blakustiesībām) 101. pantu, bet nav paredzēta nekāda nodeva par kopēšanu privātai lietošanai.

jāpārbauda iesniedzējtiesai [62]. Tomēr ir jāatzīmē [63], ka saskaņā ar minēto pētījumu nodevas ir jāmaksā par ļoti plašu datu nesēju klāstu [64]. Tādējādi var izrādīties, ka nodeva ir jāmaksā tostarp par mobilajos telefonos iebūvēto atmiņu ar mūzikas un/vai video atskaņošanas funkciju, par datoros un planšetdatoros iebūvēto atmiņu, par viedpulksteņiem ar iebūvēto atmiņu, par *DVD*, *USB* atmiņu kartēm utt. Nodeva nav jāmaksā par glabātuves nodrošināšanu mākoņdatošanas platformā [65]. Minētajā pētījumā attiecībā uz Austriju sadaļā "Paskaidrojums par pilnveidojumiem" bija arī norādīts, ka "tomēr būtiski samazinās fizisko datu nesēju, izņemot mobilo tālruņu, pārdošana. Cilvēki aizvien vairāk un vairāk izmanto mākoņdatošanas platformu privātas kopēšanas un/vai straumēšanas pakalpojumiem. Tādējādi nodeva par kopēšanu privātai lietošanai mākoņdatošanas platformā ir *Austro-Mechana* tiešais stratēģiskais mērķis".

68. Tādējādi no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa to pārbauda, ka fiziskas personas [66] aizvien vairāk nodarbojas ar kopēšanu privātai lietošanai, vairāk izmantojot dažas noteiktas iekārtas un datu nesējus, piemēram, viedtālruņus un planšetdatorus, apvienojumā ar mākoņdatošanas pakalpojumiem, nevis plašu iekārtu un datu nesēju klāstu. Turklāt šķiet, ka ar nodevām drīzāk tiek apliktas šīs ierīces un datu nesēji, nevis mākoņdatošanas pakalpojumi, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

69. Tiesības uz taisnīgu atlīdzību saskaņā ar Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunktu noteiktos apstākļos tiek iedarbinātas ar atspēkojamu prezumpciju, ka tiesību subjektiem ir nodarīts kaitējums, un lietotājiem principā uzliek pienākumu šo kaitējumu atlīdzināt. Šajā saistībā, novērtējot tiesību subjektiem nodarīto kaitējumu, pastāv atspēkojama prezumpcija, ka fiziskas personas pilnībā izmanto to rīcībā nodoto elektronisko ierīču vai datu nesēju reproducēšanas un glabāšanas ietilpību [67]. Turklāt pieņem, ka tiesību subjektam privātās kopēšanas dēļ radītais kaitējums rodas dalībvalstī, kurā dzīvo galalietotājs [68].

70. Manuprāt, ņemot vērā, ka ierīcēm vai datu nesējiem piemērotās vienotas likmes nodevas pēc būtības *noteikti ir neprecīzas*, ir jābūt piesardzīgiem, apvienojot šādas vienotās likmes nodevas ar citām atlīdzības sistēmām vai no tām atvasinot citas nodevas attiecībā uz mākoņdatošanas pakalpojumiem, ja iepriekš nav veikts empīrisks pētījums šajā jomā, un it īpaši ja nav noskaidrots, vai tiesību subjektiem ir nodarīts papildu kaitējums, šādas ierīces vai datu nesējus izmantojot apvienojumā ar šiem pakalpojumiem, jo var rasties situācija, ka tiek maksāta pārmērīga atlīdzība un tiek izjaukts Direktīvas 2001/29 31. apsvērumā minētais taisnīgais līdzsvars starp lietotājiem un tiesību subjektiem.

62 Skat. minētā pētījuma 286.–296. lpp.

63 Skat. minētā pētījuma 286.–296. lpp.

64 Šajā saistībā *Strato* saviem apsvērumiem pievienoja arī *Austro-Mechana* tarifu sarakstu par datu nesējiem, kas laisti tirgū kopš 2018. gada 1. janvāra. Skatīt 12. pielikumu.

65 *Strato* norāda, ka neviena dalībvalsts šobrīd nav paredzējusi nodevu par kopēšanu privātai lietošanai attiecībā uz mākoņdatošanas pakalpojumiem. Francijas valdība 2021. gada 7. jūlija tiesas sēdē norādīja, ka Francija piemēro nodevu par personiskā videoierakstītāja internetā (*Network Based Personal Video Recorder*) pakalpojumiem.

66 Vismaz Austrijā, bet domāju, ka tā ir visās dalībvalstīs.

67 Šādi pieņēmumi man rada zināmas grūtības, jo, parādoties interneta pakalpojumiem, kas dod atļauju izmantot ar autortiesībām aizsargātu saturu, piemēram, grāmatas, mūziku, filmas, var būtiski mazināties iespēja, ka fiziskas personas kopē aizsargātu saturu, pārkāpjot Direktīvas 2001/29 2. pantu. Uzskatu, ka nodevas ir jānosaka, ņemot vērā šo parādību un to, ka ierīces un dati nesēji aizvien vairāk varētu tikt izmantoti, lai saglabātu saturu, kas vienkārši nav reproducēšanas tiesību pārkāpums, piemēram, privātus attēlus, kurus ir uzņēmis pats ierīces īpašnieks.

68 Attiecībā uz šo pēdējo aspektu tam, ka *Strato* maksājusi nodevas par saviem serveriem Vācijā, kā tā to apgalvo, kopumā nav nozīmes šajā tiesvedībā. Ja nodevas ir jāmaksā par mākoņdatošanas pakalpojumu sniegšanu fiziskām personām, kas dzīvo Austrijā, tās ir jāmaksā Austrijā. Saskaņā ar 2013. gada 11. jūlija spriedumu *Amazon.com International Sales* u.c. (C-521/11, EU:C:2013:515, 37. punkts) *Strato* tomēr var lūgt Vācijā samaksāto nodevu (daļēju) atmaksu.

71. Ja reproducēšana vai saglabāšana mākoņdatošanas platformā netiek ņemta vērā, var pastāvēt risks, ka tiesību subjektam tiek maksāta nepietiekama atlīdzība par kaitējumu. Tomēr, tā kā ar autortiesībām aizsargāta satura augšupielādi mākoņdatošanas platformā un lejupielādi no tā, izmantojot ierīces vai datu nesējus, var klasificēt kā *vienotu procesu privātas kopēšanas vajadzībām*, dalībvalstis, ņemot vērā plašo rīcības brīvību, kas tām ir piešķirta, var attiecīgā gadījumā ieviest tādu sistēmu, kurā taisnīga atlīdzība tiek maksāta tikai par tām iekārtām vai datu nesējiem, kas ir šā procesa obligāta sastāvdaļa, ar nosacījumu, ka tā atspoguļo kaitējumu, kas rodas tiesību subjektam saistībā ar attiecīgo procesu.

72. Tātad rezumējot, atsevišķa nodeva vai maksa nav jāmaksā par reproducēšanu, ko personiskai lietošanai veic fiziska persona, pamatojoties uz trešās personas sniegtajiem mākoņdatošanas pakalpojumiem, ar nosacījumu, ka šī atlīdzība, kas attiecīgajā dalībvalstī ir samaksāta par ierīcēm vai datu nesējiem, atspoguļo arī kaitējumu, kas tiesību subjektiem nodarīts ar šādu reproducēšanu. Ja dalībvalsts faktiski ir izvēlējusies paredzēt nodevu sistēmu par ierīcēm un datu nesējiem, iesniedzējtiesa principā ir tiesīga prezumēt, ka tā ir "taisnīga atlīdzība" Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē, ja vien tiesību subjekts (vai tā pārstāvis) skaidri nepierāda, ka šāds maksājums šīs lietas apstākļos varētu būt neatbilstošs.

73. Šis vērtējums, kam ir nepieciešama ievērojama kompetence ekonomikā un zināšanas par dažādām nozarēm, iesniedzējtiesai ir jāveic valsts līmenī.

VI. Secinājumi

74. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Oberlandesgericht Wien* (Apelācijas tiesa Vīnē, Austrija) prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvas 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā 5. panta 2. punkta b) apakšpunktā ietvertais jēdziens "reproducēšana uz jebkura materiāla" ietver reproducēšanu, pamatojoties uz mākoņdatošanas pakalpojumiem, ko sniedz trešā persona.

Atsevišķa nodeva vai maksa nav jāmaksā par reproducēšanu, ko personiskai lietošanai veic fiziska persona, pamatojoties uz trešās personas sniegtajiem mākoņdatošanas pakalpojumiem, ar nosacījumu, ka šī atlīdzība, kas attiecīgajā dalībvalstī ir samaksāta par ierīcēm vai datu nesējiem, atspoguļo arī kaitējumu, kas tiesību subjektiem nodarīts ar šādu reproducēšanu. Ja dalībvalsts faktiski ir izvēlējusies paredzēt nodevu sistēmu par ierīcēm vai datu nesējiem, iesniedzējtiesa principā ir tiesīga prezumēt, ka tā ir "taisnīga atlīdzība" Direktīvas 2001/29 5. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē, ja vien tiesību subjekts (vai tā pārstāvis) skaidri nepierāda, ka šāds maksājums šīs lietas apstākļos varētu būt neatbilstošs.